

ROZSUDEK SOUDNÍHO DVORA (prvního senátu)

15. června 2006 *

Ve věci C-255/04,

jejímž předmětem je žaloba pro nesplnění povinnosti na základě článku 226 ES,
podaná dne 14. června 2004,

Komise Evropských společenství, zastoupená A.-M. Rouchaud-Joët a E. Traversou,
jako zmocněnci, s adresou pro účely doručování v Lucemburku,

žalobkyně,

proti

Francouzské republice, zastoupené G. de Bergues a A. Hare, jako zmocněnci,

žalované,

* Jednací jazyk: francouzština.

SOUDNÍ DVŮR (první senát),

ve složení P. Jann (zpravodaj), předseda senátu, N. Colneric, J. N. Cunha Rodrigues, M. Ilešič a E. Levits, soudci,

generální advokát: M. Poiares Maduro,
vedoucí soudní kanceláře: R. Grass,

s přihlédnutím k písemné části řízení,

s přihlédnutím k rozhodnutí přijatému po vyslechnutí generálního advokáta rozhodnout věc bez stanoviska,

vydává tento

Rozsudek

- 1 Svou žalobou se Komise Evropských společenství domáhá, aby Soudní dvůr určil, že Francouzská republika tím, že:
 - podřídila udělení licence agentuře zajišťující zprostředkování práce umělcům usazené v jiném členském státě kritériu užitku činnosti agentury vzhledem k potřebám zprostředkování práce umělcům,

- stanovila právní domněnku zaměstnaneckého poměru u umělce, který je uznán jako poskytovatel služeb usazený ve svém členském státě původu, kde obvykle poskytuje obdobné služby,

nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článků 43 ES a 49 ES.

Právní rámec

Právní úprava Společenství

- 2 V této věci vyvstávají kromě otázky použití článku 49 ES také otázky týkající se právní úpravy Společenství v oblasti sociálního zabezpečení.

- 3 Článek 4 odst. 1 nařízení Rady (EHS) č. 1408/71 ze dne 14. června 1971 o uplatňování systémů sociálního zabezpečení na zaměstnané osoby, osoby samostatně výdělečně činné a jejich rodinné příslušníky pohybující se v rámci Společenství, ve znění změněném a aktualizovaném nařízením Rady (ES) č. 118/97 ze dne 2. prosince 1996 (Úř. věst. 1997, L 28, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 3), ve znění

nařízení Rady (ES) č. 1606/98 ze dne 29. června 1998 (Úř. věst. L 209, s. 1; Zvl. vyd. 05/03, s. 308, dále jen „nařízení č. 1408/71“) stanoví:

„Toto nařízení se vztahuje na všechny právní předpisy týkající se těchto odvětví sociálního zabezpečení:

- a) dávky v nemoci a mateřství;
- b) dávky v invaliditě, včetně těch, jež jsou určeny k udržení nebo zlepšení výdělečné schopnosti;
- c) dávky ve stáří;
- d) dávky pozůstalým;
- e) dávky při pracovních úrazech a nemocích z povolání;
- f) pohřebné;
- g) dávky v nezaměstnanosti;
- h) rodinné dávky“.

4 Článek 13 odst. 1 téhož nařízení stanoví:

„[...] podléhají osoby, na které se vztahuje toto nařízení, pouze právním předpisům jediného státu. Tyto právní předpisy se určují v souladu s touto hlavou.“

5 Podle čl. 14a bodu 1 písm. a) nařízení č. 1408/71 „osoba obvykle samostatně výdělečně činná na území členského státu, která vykonává práci na území jiného členského státu, nadále podléhá právním předpisům prvního členského státu za předpokladu, že očekávané trvání této práce nepřekračuje 12 měsíců“.

Vnitrostátní právní úprava

6 Francouzská právní úprava dotčená v projednávaném případě se týká jednak činnosti zprostředkování práce umělcům, a jednak činnosti umělců.

Francouzská úprava činnosti zprostředkování práce umělcům

— Podřízení udělení licence potřebám trhu

7 Článek L. 762-3 zákoníku práce [zákon č. 73-4 ze dne 2. ledna 1973 (JORF ze dne I - 5258

3. ledna 1973, s. 52)] ve znění platném v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, stanoví:

„Nařízení, k němuž vydal stanovisko Conseil d'État, stanoví podmínky udělení, obnovy a zrušení licence uměleckého agenta.

Tyto podmínky se týkají pověsti a chování uměleckého agenta, způsobů výkonu jeho činnosti a užitku této činnosti vzhledem k potřebám zprostředkování práce výkonným umělcům.“

- 8 Pro tyto účely článek R. 762-6 zákoníku práce, ve znění platném v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, stanoví, že „všechny doklady a informace o osobnosti, pověsti a chování a odborných činnostech zúčastněných osob, o konkrétních podmínkách, za kterých tyto osoby budou vykonávat nebo vykonávaly činnost uměleckého agenta, jakož i o potřebách zprostředkování práce výkonným umělcům, se předkládají členům výboru [poradního výboru vytvořeného při ministerstvu práce podle článku R. 762-3 zákoníku práce], kteří jsou povinni respektovat důvěrnou povahu informací, které se takto dozvěděli.“
- 9 Článek L. 762-3 zákoníku práce byl v mezidobí změněn zákonem č. 2005-32 ze dne 18. ledna 2005 o tvorbě programu pro sociální soudržnost (JORF ze dne 19. ledna 2005, s. 864), a již neobsahuje odkaz na potřeby trhu.

— Požadavek postupovat prostřednictvím francouzského agenta

- 10 Podle článku L. 769-9 zákoníku práce ve znění platném v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, „neexistuje-li dohoda o vzájemnosti mezi Francií a jejich zemí, mohou zahraniční umělci agenti zprostředkovávat práci výkonným umělcům ve Francii pouze prostřednictvím francouzského uměleckého agenta.“

- 11 Toto ustanovení bylo změněno legislativním nařízením č. 2001-177 ze dne 22. února 2001, přijatým k uplatnění článků 43 a 49 Smlouvy o založení Evropského společenství, pokud jde o povolání uměleckého agenta (JORF ze dne 24. února 2001, s. 3024). Od této změny nejsou umělci agenti usazení v jiném členském státě již povinni postupovat prostřednictvím francouzského agenta, ale pouze musí v určitých případech získat licenci.

— Požadavek získání licence

- 12 Od vydání legislativního nařízení č. 2001-177 článek L. 762-9 zákoníku práce stanoví, že „umělci agenti [...] členského státu Evropského společenství nebo státu, který je stranou dohody o Evropském hospodářském prostoru, mohou vykonávat ve Francii svou činnost, pokud získají licenci za podmínek stanovených článkem L. 762-3, nebo pokud předloží licenci udělenou za srovnatelných podmínek v jednom z těchto států.“

— Požadavek usazení ve Francii

- 13 Podle článku R. 762-12 zákoníku práce ve znění platném v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku:

„Každé zaměstnání zprostředkovatele práce v umělecké agentuře musí být držitelem licence oznámeno ve lhůtě jednoho měsíce okresnímu řediteli pro práci a pracovní sílu okresu, ve kterém se nachází sídlo agentury [...]“.

- 14 Článek R. 762-13 téhož zákoníku ve znění platném v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku stanoví:

„Každá umělecká agentura je povinna sdělit každý měsíc okresnímu ředitelství pro práci a pracovní sílu v okrese, ve kterém se nachází sídlo agentury, statistické informace o provedených zprostředkováních práce. [...]

[...]“

- 15 Od vydání nařízení č. 2004-206 ze dne 8. března 2004, které se týká výkonu činnosti uměleckého agenta příslušníky členského státu Evropského společenství nebo státu, který je stranou dohody o Evropském hospodářském prostoru, a kterým se mění zákoník práce (druhá část: Nařízení, k nimž vydal stanovisko Conseil d'État) (JORF ze dne 10. března 2004, s. 4685), se přitom články R. 762-15 a R. 762-17 omezují na stanovení, že žádosti předložené uměleckým agentem z jiného členského státu musí upřesňovat „podle potřeby umístění vedlejších kanceláří nebo poboček, které umělecký agent zamýšlí vytvořit ve Francii“.

Francouzská úprava činnosti umělce

- 16 Článek L. 762-1 zákoníku práce ve znění platném v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, upravuje právní domněnku zaměstnanec-kého poměru. Podle tohoto článku:

„Každá smlouva, kterou si fyzická nebo právnická osoba za odměnu zajišťuje spoluúčinkování výkonného umělce za účelem své produkce, se považuje za

pracovní smlouvu, pokud tento umělec nevykonává činnost, která je předmětem smlouvy, za podmínek předpokládajících jeho zápis do obchodního rejstříku.

Tato právní domněnka trvá, ať jsou způsob a výše odměny, jakož i označení smlouvy stranami jakékoliv. Není vyvrácena ani důkazem, že si umělec ponechává svobodu svého uměleckého výrazu, že je vlastníkem veškerého užívaného vybavení nebo jeho části nebo že sám zaměstnává jednu nebo více osob, které mu pomáhají, jestliže se osobně účastní představení.

[...]“

Skutkový stav a postup před zahájením soudního řízení

- 17 Poté co Komise umožnila Francouzské republice předložit její vyjádření, zaslala jí dne 26. ledna 2000 odůvodněné stanovisko, ve kterém uvádí, že se jí některé aspekty vnitrostátních právních úprav týkajících se činnosti zprostředkování práce umělcům a činnosti umělce zdají být neslučitelné s články 43 ES a 49 ES. Vyzvala tedy tento členský stát, aby ve lhůtě dvou měsíců od oznámení tohoto odůvodněného stanoviska splnil své povinnosti vyplývající ze Smlouvy ES. Jelikož odpověď francouzských úřadů obsažená v dopise ze dne 28. dubna 2000 a upřesnění podaná dne 29. prosince 2000, 13. března 2002, 20. února a 4. září 2003 Komisi neuspokojily, rozhodla se podat tuto žalobu.

K žalobě

- 18 V odůvodnění své žaloby uvádí Komise dva žalobní důvody týkající se francouzských právních úprav činnosti zprostředkování práce umělcům a činnosti umělce, přičemž první z těchto žalobních důvodů má čtyři části.
- 19 Čtyři části prvního žalobního důvodu vycházejí z:
- neslučitelnosti s články 43 ES a 49 ES francouzské právní úpravy platné v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, vyžadující, aby agenti zprostředkovávající práci umělcům usazení v jiném členském státě postupovali prostřednictvím francouzského agenta;
 - neslučitelnosti s článkem 49 ES francouzské právní úpravy platné v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, vyžadující, aby agenti zprostředkovávající práci umělcům usazení v jiném členském státě měli sídlo nebo stálou provozovnu ve Francii;
 - neslučitelnosti s článkem 49 ES francouzské právní úpravy přijaté po uplynutí lhůty stanovené v odůvodněném stanovisku, vyžadující v určitých případech, aby agenti zprostředkovávající práci umělcům usazení v jiném členském státě získali od francouzských úřadů licenci, aniž by byla zohledněna odůvodnění a záruky již předložené v členském státě původu (dále jen „právní úprava vyžadující licenci“), a

- neslučitelnosti s článkem 49 ES francouzské právní úpravy platné v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, podřizující udělení licence agentům zprostředkovávajícím práci umělcům usazeným v jiném členském státě potřebám zprostředkování práce umělcům.

20 Druhý žalobní důvod vychází z neslučitelnosti s článkem 49 ES francouzské právní úpravy platné v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku, která stanoví, že jakákoliv smlouva, kterou si fyzická nebo právnická osoba zajišťuje za odměnu spoluúčinkování výkonného umělce za účelem své produkce, se považuje za pracovní smlouvu v rozsahu, ve kterém je tato právní úprava použitelná na umělce-poskytovatele služeb pocházející z jiného členského státu (dále jen „dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru“).

21 V průběhu písemné části řízení se Komise vzdala první a druhé části prvního žalobního důvodu.

22 Toto řízení se tedy omezuje na přezkum třetí a čtvrté části prvního žalobního důvodu a druhého žalobního důvodu s ohledem na článek 49 EŠ.

K třetí části prvního žalobního důvodu týkající se požadavku získat v určitých případech od francouzských úřadů licenci, aniž by byly zohledněny odůvodnění a záruky již předložené v členském státě původu

23 Francouzská vláda vznáší námitku nepřipustnosti vycházející z nesouladu mezi odůvodněním a návrhovými žádáními žaloby. Podle jejího názoru není třetí část prvního žalobního důvodu uvedena v návrhových žádáních žaloby.

- 24 V tomto ohledu je třeba připomenout, že na základě článku 21 statutu Soudního dvora a čl. 38 odst. 1 písm. c) jednacího řádu přísluší Komisi uvést v návrhových žádáních žaloby podané na základě článku 226 ES přesné žalobní důvody, o nichž má Soudní dvůr rozhodnout (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 13. prosince 1990, Komise v. Řecko, C-347/88, Recueil, s. I-4747, bod 28, a ze dne 31. března 1992, Komise v. Dánsko, C-52/90, Recueil, s. I-2187, bod 17). Tato návrhová žádání musí být formulována jednoznačným způsobem tak, aby bylo zabráněno tomu, že Soudní dvůr rozhodne *ultra petita* nebo opomene rozhodnout o některém žalobním důvodu (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 14. prosince 1962, Meroni v. Vysoký úřad, 46/59 a 47/59, Recueil, s. 783, 801, a ze dne 20. listopadu 2003, Komise v. Francie, C-296/01, Recueil, s. I-13909, bod 121).
- 25 V projednávaném případě je přitom třeba konstatovat, že i když Komise uvádí dotčený žalobní důvod v odůvodnění své žaloby, nezahrnuje jej do svých návrhových žádání. Jelikož tento žalobní důvod není uveden mezi žalobními důvody, které jsou předmětem jejího návrhu, je nutno jej považovat za nepřipustný.
- 26 Vzhledem k výše uvedenému je třetí část prvního žalobního důvodu nepřipustná.

Ke čtvrté části prvního žalobního důvodu týkající se podřízení udělení licence potřebám trhu

Argumentace účastníků řízení

- 27 Komise uplatňuje, že vnitrostátní právní úprava, která podřizuje udělení licence agentům zprostředkovávajícím práci umělcům usazeným v jiném členském státě potřebám zprostředkování práce umělcům, představuje nedovolenou překážku volného pohybu služeb upraveného v článku 49 ES.

- 28 Francouzská vláda uznává existenci překážky práva volného pohybu služeb uměleckých agentů usazených v jiném členském státě, které se týká stížnost Komise, ale upřesňuje, že dotčené ustanovení bylo v mezidobí změněno zákonem č. 2005-32.

Závěry Soudního dvora

- 29 V tomto ohledu postačuje konstatovat, jak ostatně připouští francouzská vláda, že vnitrostátní právní úprava, která podřizuje udělení licence pro výkon takové činnosti, jako je činnost zprostředkování práce umělcům, potřebám zprostředkování práce umělcům, představuje překážku, jelikož směřuje k omezení počtu poskytovatelů služeb. Francouzská vláda přitom neposkytla žádné odůvodnění této překážky.
- 30 Co se týče argumentu francouzské vlády, vycházejícího ze změny právních předpisů, která nastala v mezidobí, je třeba připomenout, že v rámci žaloby na základě článku 226 ES se musí existence nesplnění povinnosti posuzovat vzhledem ke stavu, v němž se členský stát nacházel v době, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku (viz zejména rozsudek ze dne 19. března 2002, Komise v. Irsko, C-13/00, Recueil, s. I-2943, bod 21).
- 31 V projednávaném případě přitom v době, kdy uplynula uvedená lhůta, a sice dne 26. března 2000, francouzská právní úprava podřizující udělení licence uměleckým agentům usazeným v jiném členském státě potřebám zprostředkování práce umělcům dosud nebyla změněna.

- 32 V důsledku toho je čtvrtá část prvního žalobního důvodu opodstatněná.

Ke druhému žalobnímu důvodu týkajícímu se dotčené právní domněnky zaměstnaneckého poměru

Argumentace účastníků řízení

- 33 Komise uplatňuje, že dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru, která je kromě toho obtížně vyvratitelná, je překážkou volného pohybu osob, jelikož umělci usazení v jiném členském státě musí, aby se vyhnuli tomu, že jejich smlouva bude považována za pracovní smlouvu, což by vedlo k podřízení režimu sociálního zabezpečení pro zaměstnané osoby, jakož i režimu placené dovolené, prokázat, že nevykonávají závislou práci, ale naopak práci nezávislou. Tato překážka je nepřiměřená ve vztahu k cílům, které sleduje.
- 34 Francouzská vláda namítá, že uvedená právní domněnka nepředstavuje překážku volného pohybu osob a je kromě toho snadno vyvratitelná. Od vydání oběžníku DSS/DACI ministra pro zaměstnání a solidaritu č. 2001/34 ze dne 18. ledna 2001 o judikatuře Soudního dvora Evropských společenství vykládající právní pojmy uvedené v čl. 14 odst. 1 písm. a), čl. 14a odst. 1 písm. a) a v článku 14c nařízení (EHS) č. 1408/71, postačuje k vyvrácení právní domněnky zaměstnaneckého poměru pouhé předložení formuláře E 101.
- 35 Tato vláda nadto uplatňuje, že dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru je v každém případě odůvodněná důvody obecného zájmu souvisejícími se sociální ochranou umělců a s bojem proti zastírané práci.

Závěry Soudního dvora

- 36 Úvodem je třeba upřesnit, že se projednávaná žaloba omezuje na umělce, kteří jsou uznáni jako poskytovatelé služeb usazení ve svém státě původu, kde obvykle poskytují obdobné služby (dále jen „dotyční umělci“). Jedná se mimoto o osoby, které přicházejí vykonávat svou činnost ve Francii dočasně a nezávisle. Tato žaloba se tedy netýká umělců usazených ve Francii (viz v tomto ohledu rozsudek ze dne 29. dubna 2004, Komise v. Portugalsko, C-171/02, Recueil, s. I-5645, bod 24) ani umělců, kteří vykonávají svou činnost ve Francii závisle, tedy jako „zaměstnané osoby“ ve smyslu práva Společenství (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 27. června 1996, Asscher, C-107/94, Recueil, s. I-3089, bod 25). Z toho vyplývá, že Komise projednávanou žalobou zpochybňuje francouzské právo pouze v rozsahu, ve kterém se použije na umělce-poskytovatele služeb pocházející z jiného členského státu.
- 37 Podle ustálené judikatury vyžaduje článek 49 ES nejen odstranění jakékoli diskriminace poskytovatelů služeb z jiných členských států, ale rovněž odstranění jakéhokoli omezení volného pohybu služeb, byť uplatňovaného bez rozdílu jak na tuzemské poskytovatele, tak na poskytovatele z jiných členských států, pokud může znemožnit, ztížit nebo učinit méně atraktivní činnosti poskytovatelů z jiných členských států, kteří legálně poskytují obdobné služby ve svém členském státě původu (viz v tomto smyslu rozsudky ze dne 25. července 1991, Säger, C-76/90, Recueil, s. I-4221, bod 12, a ze dne 25. října 2001, Finalarte a další, C-49/98, C-50/98, C-52/98 až C-54/98 a C-68/98 až C-71/98, Recueil, s. I-7831, bod 28). Této svobody požívá jak poskytovatel, tak příjemce služeb (viz rozsudky ze dne 31. ledna 1984, Luisi a Carbone, 286/82 a 26/83, Recueil, s. 377, bod 16, a ze dne 13. července 2004, Komise v. Francie, C-262/02, Sb. rozh. s. I-6569, bod 22).
- 38 V projednávaném případě je třeba konstatovat, že dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru představuje, nezávisle na své více či méně obtížné vyvratitelnosti, překážku volného pohybu osob ve smyslu článku 49 ES. I když totiž dotyčné umělce *stricto sensu* nezbavuje možnosti vykonávat nezávisle jejich činnost

ve Francii, způsobuje jim nicméně znevýhodnění, které může ztěžovat jejich činnost poskytovatelů služeb. Aby zabránili tomu, že jejich smlouva bude považována za pracovní smlouvu, což by vedlo k dodatečným výdajům z důvodu povinnosti platit ve Francii odvody nebo příspěvky na pojištění v režimu sociálního zabezpečení zaměstnaných osob, jakož i k podřízení režimu placené dovolené, musí *prokázat*, že nejednají v rámci závislé práce, ale naopak nezávisle. Dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru tedy může odrazovat jednak dotyčné umělce od poskytování jejich služeb ve Francii, a jednak francouzské organizátory představení od najímání takových umělců.

39 V tomto ohledu francouzská vláda uplatňuje, že dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru nemůže představovat překážku volného pohybu služeb, jelikož se jedná o procesní podmínku, která vyhovuje zásadě efektivity vyplývající z judikatury Soudního dvora.

40 I když je pravda, že dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru představuje, jako každá právní domněnka, ustanovení procesní povahy, je třeba konstatovat, že judikatura, na kterou odkazuje francouzská vláda, se nepoužije mechanicky na všechna vnitrostátní ustanovení, která mají procesní povahu, ale týká se pouze procesních podmínek soudních řízení určených k zajištění ochrany práv, která procesním subjektům vyplývají z práva Společenství (viz zejména rozsudek ze dne 14. prosince 1995, Peterbroeck, C-312/93, Recueil, s. I-4599, bod 12). Dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru přitom není určena k zajištění práv vyplývajících z práva Společenství, nýbrž je naopak překážkou takovým právům.

41 Francouzská vláda nadto tvrdí, že od vydání oběžníku DSS/DACI č. 2001/34 postačuje dotyčným umělcům k vyvrácení dotčené právní domněnky zaměstnaneckého poměru pouhé předložení formuláře E 101.

- 42 I kdyby však bylo možno předpokládat, že v důsledku uvedeného oběžníku dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru skutečně *automaticky* neplatí pro umělce, kteří mají formulář E 101, je nutno konstatovat, že tento oběžník byl vydán dne 18. ledna 2001, tedy v den výrazně pozdější, než byl den, kdy uplynula lhůta stanovená v odůvodněném stanovisku. Tento oběžník tedy každopádně nemůže nijak změnit posouzení uvedené v bodě 38 tohoto rozsudku.
- 43 Volný pohyb služeb může být nicméně omezen vnitrostátní právní úpravou odůvodněnou důvody uvedenými v čl. 46 odst. 1 ES ve spojení s článkem 55 ES nebo naléhavými důvody obecného zájmu (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek ze dne 13. července 2004, Komise v. Francie, bod 23), pokud neexistuje harmonizační opatření Společenství stanovící nezbytná opatření pro zajištění ochrany těchto zájmů (viz v tomto smyslu, v kontextu volného pohybu zboží, rozsudek ze dne 5. října 1994, Centre d'insémination de la Crespelle, C-323/93, Recueil, s. I-5077, bod 31 a uvedená judikatura).
- 44 Přísluší v zásadě členským státům, aby rozhodly o úrovni, v jaké chtějí zajistit ochranu takových oprávněných zájmů, a o způsobu, jakým má být této úrovni dosaženo. Mohou tak činit ovšem pouze v mezích vytýčených Smlouvou, zejména v souladu se zásadou proporcionality, podle které přijatá opatření musí být způsobilá k zajištění dosažení cíle, který sledují, a nesmí jít nad rámec toho, co je nezbytné k jeho dosažení (viz zejména výše uvedené rozsudky Säger, bod 15, a ze dne 13. července 2004, Komise v. Francie, bod 24).
- 45 V projednávaném případě je tedy třeba za účelem posouzení opodstatněnosti druhého žalobního důvodu uplatněného Komisí přezkoumat, zda dotčená právní domněnka zaměstnaneckého poměru předpokládající podřízení režimu sociálního zabezpečení zaměstnaných osob, jakož i režimu placené dovolené, může být

odůvodněna vzhledem k jednomu z důvodů uvedených v bodě 43 tohoto rozsudku a zda je toto opatření přiměřené cílům, které sleduje, nebo zda existují harmonizační opatření Společenství, které vylučují takové odůvodnění.

- 46 Francouzská vláda v tomto ohledu uplatňuje, že uvedená právní domněnka je odůvodněna dvěma naléhavými požadavky obecného zájmu, a sice zaprvé sociální ochranou dotyčných umělců a zadruhé bojem proti zastírané práci.
- 47 Co se zaprvé týče sociální ochrany dotyčných umělců, není zajisté vyloučeno, že takové osoby samostatně výdělečně činné jako poskytovatelé služeb mohou stejně jako zaměstnané osoby potřebovat zvláštní opatření pro zajištění určité sociální ochrany (viz v tomto smyslu, v oblasti svobody usazování, rozsudek ze dne 15. února 1996, Kemmler, C-53/95, Recueil, s. I-703, bod 13). Sociální ochrana poskytovatelů služeb tak může v zásadě patřit mezi naléhavé důvody obecného zájmu, které mohou odůvodnit omezení volného pohybu služeb.
- 48 Nicméně pokud jde jednak o záruku sociálního zabezpečení, je třeba připomenout, že specifická otázka právních předpisů použitelných v oblasti sociálního zabezpečení poskytovatelů služeb je předmětem koordinace Společenství. Z čl. 13 odst. 1 nařízení č. 1408/71 ve spojení s článkem 4 a čl. 14a bod 1 písm. a) téhož nařízení totiž vyplývá, že osoby, které vykonávají obvykle samostatně výdělečnou činnost na území jednoho členského státu a vykonávají dočasně práci na území jiného členského státu nepřestávají podléhat právním předpisům prvního členského státu. Podle systému zavedeného uvedeným nařízením požívají tedy dotyční umělci sociálního zabezpečení, které upravuje jejich členský stát původu, a nikoliv sociálního zabezpečení, které upravuje členský stát určení, tedy ochrany, kterou mohou ostatně prokázat standardním osvědčením zvaným „osvědčení E 101“ (viz v tomto smyslu rozsudek ze dne 30. března 2000, Banks a další, C-178/97, Recueil, s. I-2005, body 33 a 34).

49 Za těchto podmínek Francouzská republika nemá oprávnění k tomu, aby podřídila dotyčné umělce vlastnímu režimu sociálního zabezpečení (viz v tomto smyslu výše uvedený rozsudek Banks a další, body 41 a 42).

50 Pokud jde dále o právo na placenou dovolenou, je třeba upozornit na to, že směrnice Rady 93/104/ES ze dne 23. listopadu 1993 o některých aspektech úpravy pracovní doby (Úř. věst. L 307, s. 18; Zvl. vyd. 05/02, s. 197) upravuje pravidla v oblasti placené dovolené. Tato pravidla se však týkají pouze zaměstnaných osob, a nikoliv poskytovatelů služeb.

51 Ačkoli tedy problematika placené dovolené dotyčných umělců není harmonizována na úrovni Společenství, a Francouzská republika si tak v zásadě zachovává možnost stanovit takovou ochranu, je třeba nicméně konstatovat, že právo na placenou dovolenou pro poskytovatele služeb (zavedené buď nepřímo prostřednictvím právní domněnky zaměstnaneckého poměru, nebo přímo) je obtížně slučitelné s konceptem nezávislé činnosti. Právo na dovolenou placenou zaměstnavatelem je totiž jednou z nejdůležitějších a nejcharakterističtějších výsad práce v zaměstnaneckém poměru. Nezávislá činnost se oproti tomu vyznačuje právě neexistencí takového práva na placenou dovolenou.

52 Co se zadrhé týče cíle boje proti zastírané práci, je třeba konstatovat, že okolnost, že umělci jsou zpravidla nájímáni občasné a na krátká období různými organizátory představení nemůže sama o sobě zakládat obecné podezření na zastíranou práci. Je tomu tak tím spíše, že dotyční umělci jsou uznáni jako poskytovatelé služeb usazení ve svém členském státě původu, kde obvykle poskytují obdobné služby.

53 Za těchto okolností, jak navrhuje Komise, by bylo pro efektivní boj proti zastírané práci dostatečné zavést systém dodatečné kontroly doprovázený odstrašujícími sankcemi, který by znemožnil a identifikoval jednotlivé případy nepravdivého užití statutu amatéra nebo dobrovolníka.

54 Za těchto podmínek je druhý žalobní důvod opodstatněný.

55 V důsledku toho je třeba určit, že Francouzská republika:

- tím, že udělení licence agentům zajišťujícím zprostředkování práce umělcům usazeným v jiném členském státě podřídila potřebám zprostředkování práce umělcům, a
- tím, že stanovila právní domněnku zaměstnaneckého poměru u umělců, kteří jsou uznáni jako poskytovatelé služeb usazení ve svém členském státě původu, kde obvykle poskytují obdobné služby.

Nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 49 ES.

K nákladům řízení

56 Podle čl. 69 odst. 3 jednacího řádu může Soudní dvůr rozdělit náklady mezi účastníky řízení nebo rozhodnout, že každý z nich nese vlastní náklady, pokud každý účastník měl ve věci částečně úspěch i neúspěch. Vzhledem k tomu, že účastníci řízení měli ve věci částečně úspěch i neúspěch, je namístě rozhodnout, že každý z účastníků řízení ponese vlastní náklady.

Z těchto důvodů Soudní dvůr (první senát) rozhodl takto:

1) Francouzská republika

- tím, že udělení licence agentům zajišťujícím zprostředkování práce umělcům usazeným v jiném členském státě podřídila potřebám zprostředkování práce umělcům, a
- tím, že stanovila právní domněnku zaměstnaneckého poměru u umělců, kteří jsou uznáni jako poskytovatelé služeb usazení ve svém členském státě původu, kde obvykle poskytují obdobné služby.
- nesplnila povinnosti, které pro ni vyplývají z článku 49 ES

2) Ve zbývajících částech žaloba zamítna.

3) Komise Evropských společenství a Francouzská republika nesou vlastní náklady.

Podpisy.